

KULTŪRA IR ŠVIETIMAS

Paaiškinimai

Liaupsinti–garbinti, girti.

Dramaturgas–dramų rašytojas.

Režisierius–dramos veikalo statytojas.

Grafika–dailės rūšis.

Progimnazija–ne visa (4 ar 6 klasių) gimnazija.

Ateistinis– neigiantis Dievą.

- ▶ Baigiantis Antrajam pasauliniam karui, daug Lietuvos menininkų pasitraukė į Vakarus. Daugelį kultūros darbuotojų, nesuspėjusių ar nepanorusių palikti gimtąjį kraštą, stalininė valdžia ištrėmė į Sibirą. Šalyje nusmuko kultūra. Komunistų partija ėmė nurodinti menininkams, ką ir kaip kurti. Rašytojai, poetai, dailininkai, kompozitoriai privalėjo savo kūrinuose liaupsinti partiją, jos vadovus. Nepaklusniousius bausdavo, palikdavo be darbo.

- ▶ Išaugo nauja rašytojų, poetų, dramaturgų karta. Greta kūrinių, garbinančių tarybinį gyvenimo būdą, pasirodė knygų, tikroviškai vaizduojančių gyvenimą, primenančių lietuvių tautos istoriją, kovą už laisvę.
- ▶ Antrą kartą okupavę Lietuvą, komunistai pertvarkė mokyklų veiklą. Buvo panaikintos gimnazijos ir progimnazijos, o jų vietoje kuriamos vidurinės mokyklos.

- ▶ Pertvarkymo tikslas – išugdyti sovietinį žmogų, kuris nepažintų savo tautos papročių, istorijos, geografijos, nemokėtų gimtosios kalbos, būtų ištikimas partijai ir vyriausybei.
- ▶ Nuo 1949 m. Lietuvoje, kaip ir visoje Sovietų Sąjungoje, pradėtas įgyvendinti visuotinas privalomas septynmetis mokymas. Mokyklose daugiau dėmesio imta skirti rusų kalbos mokymui, ateistiniam auklėjimui. Kremliaus nurodymu buvo sukurtos komjaunimo ir pionierių organizacijos.

- ▶ Maskva ėmė sparčiai rusinti kitų tautybių žmones. Rusų kalbą imta vadinti antrąja „gimtąja“ kalba, buvo siūloma daugelį vidurinės mokyklos dalykų dėstyti rusiškai.
- ▶ Respublikos pedagogai, studentai, mokiniai nelengvai pasidavė sovietinimui. Dalis mokytojų toliau skiepijo meilę gimtajam kraštui. Vasario 16 d. mokyklose neretai suplevėsuodavo tautinės vėliavos. Už tai buvo griežtai baudžiama.

- ▶ Tačiau tai žadino dar didesnę neapykantą sovietinei valdžiai.
- ▶ Atsakykite
- ▶ Kaip komunistai pertvarkė mokyklas?
- ▶ Koks buvo pertvarkymo tikslas?
- ▶ Kaip lietuviai priešinosi sovietinimui?
- ▶ **SĖKMĖS!**